No. 2141 Zaterdag 17 Januari 1925. 42ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

.t Blad verschijnt elken Zaterdag.
)onnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Onze Begrooting van 1925 bij den Minister.

§ 1. **Eindcijfers.**

Bij de samenstelling van het ontwerp heeft de Gouverneur, ernstig rekening houdend met de geldelijke moeilijkheden van het Moederland, naar beperking van uitgaven gestreefd, teneinde het beroep op steun uit 's Lands kas binnen enge grenzen te houden. Slechts zeer enkele nieuwe voorzieningen, welke geen uitgaven van groote beteekenis vergen, zijn in dat ontwerp opgenomen.

Zooals blijkt uit het hieronder in § 5 aangeteekende betreffende de door den Kolonialen Raad in 's Landvoogds ontwerp aangebrachte wijzigingen, zijn deze in hoofdzaak eveneens het uitvloeisel van een streven naar inperking der Landsuitgaven.

Er is geraamd voor de begrooting

	van **1925**	van **1924**
Uitgaven	2.378.311	2.506.785
Inkomsten	2.128.405	1.949.055
	249.906	557.730

dus voor 1925
minder uitgaven 128.474
meer inkomsten 179.350

zoodat de Rijksbijdrage f 307.824 *lager* kan worden geraamd dan het voor 1924 toegestaan subsidiebedrag.

§ 2. **Uitgaven.**

Door den minister is de voorloopige begrooting *verminderd*:

art. 32. Uitgaven voor verwaarloosde kinderen met 3.700

en *verhoogd* met:

Art. 40. Uitgaven voor het boschwezen: f 5 460.

Art. 85. Bezoldiging of verlofsbezoldiging van den hulplandbouwkundige op de Bovenwindsche eilanden f 3 000.

Art. 86. Reis- en teerkosten voor dien hulplandbouwkundige f 500.

Art. 87. Uitgaven in het belang van den landbouw en van de veeteelt f 7 150.

Art. 123. Kosten van verkrijging van steenslag voor de verbetering van straten en wegen f 12 000.

Art. 119. (Art. 124). Buitengewone uitgaven voor onderhoud en herstelling van landsgebouwen, enz. f 1 500.

Art. 128. Kosten van voorbereidende werkzaamheden inzake de watervoorziening van Willemstad en haar haven f 20 000.

Art. 129. Bezoldigingen of verlofbezoldigingen van den chef van den mijnbouwkundigen dienst en van een mijningenieur f 15 600.

Art. 130. Kosten van onderzoekingen, arbeidsloonen, reis- en teerkosten van het personeel van den mijnbouwkundigen dienst f 9 000.

Te zamen f 74 210

In § 6 van deze Memorie worden deze wijzigingen nader toegelicht.

§ 3. **Ontvangsten.**

De raming van opbrengst in 1925 van de gezamenlijke middelen is, in verband met een te verwachten ruimer vloeien van die middelen ten gevolge van eene toenemende verbetering van den economischen toestand op het hoofdeiland, f 170 350 *hooger* dan de voor 1924 geschatte opbrengst.

De geraamde verhoogingen betreffen:

Invoerrecht, tot een bedrag van f 29 000.

Accijns op gedistileerd, tot een bedrag van f 11 000.

Grondbelasting, tot een bedrag van f 17 150.

Gebruiksbelasting, tot een bedrag van: f 15 050.

Inkomstenbelasting, tot een bedrag van f 25 400.

Vergunningsrecht, tot een bedrag van f 12 700.

Huur van Landsgronden, enz., tot een bedrag van f 12 500.

Inkomsten van de posterij, tot een bedrag van f 5 400.

Loodsgelden, tot een bedrag van f 9 925.

Verschillende andere middelen van ontvangst, tot een bedrag van f 42 425.

Te samen f 180 550

waartegenover ten aanzien van twee middelen eene verlaagde raming moet worden gesteld ten beloope van f 1 200.

Te samen f 179 350.

Evenals ten vorigen jare is in die middelenraming een post begrepen van f 130 000 wegens verhoogde opbrengst van de middelen en inkomsten als gevolg van herziening van eenige heffingen, ten aanzien waarvan bij den Kolonialen Raad nog voorstellen aanhangig zijn of zullen worden ingediend.

Door de totstandkoming van de bedoelde voorzieningen, waarvoor de ondergeteekende op de medewerking van den Kolonialen Raad meent te mogen vertrouwen, zullen de Landsinkomtsen, naar mag worden verwacht, met ten minste het voormeld bedrag worden versterkt.

§ 4. *Uitgaven door leening te dekken (z.g. „Kapitaalsuitgaven").*

Op uitgaven van dien aard wordt bij deze begrooting niet gerekend.

§ 5. *Wijzigingen van het ontwerp der voorloopige begrooting door den Kolonialen Raad.*

De Koloniale Raad heeft bij amendementen de navolgende wijzigingen aangebracht in het ontwerp van den Gouverneur:

Art. 40. Uitgaven voor het boschwezen f 5 460.

Art. 75. (Art. 76). Uitgaven in verband met de bevordering van het schoolbezoek f 3 500.

Art. 77. (Art. 78). Kosten van leergangen f 6 700.

Art. 85. Bezoldiging van een hulp-landbouwkundige op de Bovenwindsche eilanden f 3 000.

Art. 86. Reis- en teerkosten van dien landbouwkundige f 500.

Art. 87. Uitgaven in het belang van den landbouw en van de veeteelt f 7 150.

Art. 89. (Art. 93). Reis- en teerkosten van den directeur van den openbaren gezondheidsdienst, enz. f 1 1 000.

Art. 104. (Art. 108). Arbeidsloonen, enz. voor den reinigingsdienst f 3 500.

Art. 115. (Art. 119). Bezoldigingen, enz. van het personeel bij het Departement van Openbare Werken f 2 100.

Art. 123. Bedrijfkosten van een steenbreker, enz. f 12 000.

Art. 119. (Art. 124). Buitengewone uitgaven voor onderhoud der landsgebouwen, enz. f 31 500.

Art. 120. (Art. 125). Nieuwe werken, enz. f 48 000.

Art. 122. (Art. 127). Kosten voor onderhoud en verbetering van bestaande waterwerken en putten, enz. f 3 000.

Art. 128. Kosten voor voorbereidende werkzaamheden in zake de watervoorziening van Willemstad en haar haven 20 000.

Art. 129. Bezoldigingen van het personeel van den mijnbouwkundigen dienst f 15 600.

Art. 130. Kosten van mijnbouwkundige onderzoekingen, enz. f 9 000.

Gevende eene *verlaging* van de ontwerp-begrooting van uitgaven met f 172 010.

Zooals blijkt uit de notulen der vergaderingen van den Kolonialen Raad van 8 en 10 Mei l.l.; waarin de onderhavige begrooting is behandeld, heeft, in het algemeen gesproken, aan de desbetreffende amendementen ten grondslag gelegen het verlangen van den Raad, om zoo spoedig mogelijk tot eene sluitende begrooting te geraken. Daartoe zouden, nevens beperking van eenige kredieten, een aantal uitgaven tot verheffing van het welstandspeil van het gewest niet langer ten bate van de Curaçaosche begrooting, doch op het XIde hoofdstuk der Staatsbegrooting worden gebracht en enkele andere uitgaven van economischen aard met het oog op den druk, dien zij op één begrooting zouden uitoefenen, indien het geheele benoodigde bedrag daarop werd uitgetrokken, over meer begrootingen worden verdeeld, door middel van voor dekking van die uitgaven te sluiten leeningen op korten termijn. Het voormeld desideratum zou echter in 's Raads gedachtengang, niet worden bereikt door die wijzigiugen alleen; het College was daarnaast de verwachting toegedaan, dat de toeneming, welke de opbrengst der middelen in de laatste jaren vertoont, in 1925 zou aanhouden, zoodat om ten slotte tot evenwicht tusschen uitgaven en ontvangsten te komen, slechts de toevlucht zou behoeven te worden genomen tot eene belastingverhooging van geringeren omvang dan die, waarop in de vorige paragraaf is gedoeld.

Ofschoon de ondergeteekende in hooge mate het streven van den Raad waardeert, om tot eene sluitende begrooting te komen, en het ook hem voldoening zou hebben gegeven, indien reeds over 1925, gelijk in het tijdvak 1882—1894 het geval is geweest, tot de vaststelling van de begrooting de medewerking van den Nederlandschen begrootingswetgever zou kunnen worden ontbeerd, heeft hij den Raad in dezen niet geheel kunnen volgen.

In de eerste plaats zou de ondergeteekende zich niet verantwoord achten om de raming van de opbrengst der middelen, waarbij, zooals uit § 3 blijkt, reeds in ruime mate met toeneming daarvan rekening is gehouden, nog verder te verhoogen. Het komt hem voor, dat eene gezonde begrootingspolitiek medebrengt, ook de mogelijkheid van storingen in den ontwikkelingsgang op economisch gebied niet uit het oog te verliezen en daarom voorshands zich te beperken tot hetgeen de Landvoogd toelaatbaar acht. Daarbij worde niet vergeten, dat in de raming van inkomsten bij voorbaat rekening wordt gehouden met de opbrengst van eene belastingverhooging, die nog tot stand moet worden gebracht (zie § 3, in fine), terwijl ook niet over het hoofd mag worden gezien, dat eene hoogere opbrengst van de middelen boven de raming veroorloven zal om onder bepaalde omstandigheden noodzakelijke voorzieningen ter hand te nemen, welke in artikel 149 *(Voorwaardelijk krediet)* zijn opgenomen.

Van de amendementen van den Kolonialen Raad worden hieronder allereerst in beschouwing genomen die, welke de ondergeteekende geheel of ten deele heeft aanvaard; vervolgens die, ten aanzien waarvan thans nog geen eindbeslissing kan worden genomen; en ten slotte de amendementen, welke op grond van de voorschriften van het Regeeringsreglement niet in overweging mogen komen.

De amendementen van de eerste groep— die, waarmede de ondergeteekende in het wetsonwerp geheel of ten deele rekening heeft gehouden — hebben de strekking de volgende onderdeelen van uitgaaf met de daarbij aangegeven bedragen te verminderen:

Art. 76. Uitgaven in verband met de bevordering van het schoolbezoek f 3500

Art. 78. Kosten van leergangen f 6700

Art. 93. Reis- en teerkosten van den directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst f 1000

Art. 108. Arbeidsloonen van den reinigingsdienst f 3500

Art. 119. Bezoldigingen, enz. van het personeel bij het Departement van Openbare Werken f 2100

Art. 124. Buitengewone uitgaven voor het onderhoud van Landsgebouwen, enz. f 31 500

Art. 125. Nieuwe werken, enz. f 48 000

Art. 127. Kosten van onderhoud en verbetering van bestaande waterwerken en putten, enz. f 3000

Ten aanzien van de eerstgenoemde vier begrootingsposten (*art.* 76, 78, 93 en 108), alsook van laatstgenoemden post (*art.* 127) is de ondergeteekende met den Raad van meening, dat er naar gestreefd moet worden, door beperking van eischen binnen de grenzen van de verminderde kredieten te blijven.

De verlaging van den post onder *art.* 119 beoogt vermindering van de formatie van het personeel bij het Departement van Openbare Werken met één opzichter, ten aanzien van welken maatregel de ondergeteekende van oordeel is, dat de practijk zal moeten uitwijzen of die bezuiniging zal kunnen worden bestendigd.

De Koloniale Raad heeft het bij *art.* 124 uitgetrokkeu krediet met f 31 500 verlaagd, welk bedrag omvat den hieronder nader te bespreken post voor een buitengewone herstelling van de Handelskade te Willemstad, ad f 30 000, en een post voor uitbreiding van de speelplaats van de Emmaschool te dier stede, ad f 1500.

De Raad was van meening, dat de laatstgenoemde voorziening voor uitstel in aanmerking zou kunnen worden gebracht. Deze meening kan de ondergeteekende niet deelen, wijl het Bestuur gehouden is aan eene bij den verkoop van een aan het schoolerf grenzend perceel domeingrond aan den kooper gedane toezegging, om het tusschen dat perceel en het schoolerf grenzend open terrein af te sluiten, aan welke toezegging zal zijn voldaan wanneer de onderhavige voorziening, die reeds geruimen tijd in het belang van onderwijs en hygiëne noodzakelijk wordt geacht, tot stand zal zijn gekomen. Voor wat aangaat den thans besproken post kan de ondergeteekende daarom met dit amendent niet meegaan.

De voormelde post voor herstelling van de Handelskade betreft eene voorziening van dringenden aard; omdat daarvoor eene juiste raming van kosten nog niet kon worden opgemaakt, heeft de Landvoogd voorshands een bedrag van f 30 000 op de ontwerp-begrooting uitgetrokken.

Van dringenden aard is mede een oorspronkelijk in den post voor Nieuwe werken (*art.* 125) begrepen krediet van f 40 000 voor havenwerken te Willemstad, verband houdend met de sterke toeneming van het scheepvaartverkeer. Ook de omvang van de desbetreffende voorzieningen kon nog niet in zijn geheel worden vastgesteld; in elk geval echter zullen zij omvatten het opruimen van ondiepten en het aanbrengen van een aantal boeien in het Schottegat.

Tot de afvoering van deze beide kredieten van f 30 000 en f 40 000 heeft de Raad inzonderheid besloten, omdat het College de geldelijke gevolgen, aan de uitvoering van de daarmede beoogde voorzieningen verbonden, nog niet kon overzien. In verband daarmede heeft de Raad te kennen gegeven, dat het de voorkeur verdient, eene suppletoire aanvraag van fondsen aanhangig te maken, wanneer het Bestuur over volledige gegevens zal beschikken.

Aangezien de ondergeteekende zich met dit standpunt kan vereenigen, heeft hij de betrokken posten niet in het wetsontwerp opgenomen. Rekening houdend met het spoedeischend karakter van de voorzieningen, althans van sommige onderdeelen daarvan, heeft hij echter gemeend, door opneming van de betrokken voorzieningen in het bij *art.* 149 uitgetrokken „Voorwaardelijk krediet", de gelegenheid te moeten openen om, voor zoover de omstandigheden zich daartoe leenen, de uitvoertng van de werken mogelijk te maken aanstonds nadat de wet tot vaststelling van de onderhavige begrooting afgekondigd zal zijn.

Uit *art.* 125 heeft de Koloniale Raad voorts afgevoerd de kredieten van f 5000 en f 3000, onderscheidenlijk voor den aanleg van nieuwe straten in het stadsdistrict te Willemstad en verlenging van den steiger te Kralendijk. De ondergeteekende heeft ook deze voorzieningen overgebracht naar het zooeven genoemd *art.* 149, zoodat mede aan deze werken, indien de middelen het toelaten, uitvoering kan worden gegeven.

Met name ten aanzien van de hoogerbedoelde herstelling van de Handelskade en verbetering van de haven te Willemstad heeft de Koloniale Raad het denkbeeld geopperd om de daarmede gepaard gaande kosten uit leening te bestrijden; in den gedachtengang van den Raad zou voor de geheele uitvoering van de vereischte werken eene rentelooze leening door het Rijk aan Curaçao zijn te verstrekken.

De ondergeteekende moge, voor wat aangaat het aan dit denkbeeld ten grondslag liggend beginsel, verwijzen naar de beschouwingen, vervat in § 4 van de Memorie van Toelichting bij het ontwerp van wet tot vaststelling van de Surinaamsche begrooting voor 1925.

Die beschouwingen leiden tot de slotsom, dat van dekking van uitgaven uit leening alleen dan sprake mag zijn, wanneer vaststaat dat de aldus bekostigde voorzieningen daadwerkelijk het rendabel bezit van Curaçao vergrooten. De eischen immers voor een juist begrootingsbeheer brengen mede zorgvuldig te vermijden, dat, zooals in de Surinaamsche begrooting nog steeds het geval is, een stelsel van bekostiging uit geleende gelden gevolgd wordt ten aanzien van voorzieningen, die min of meer vaste, telkens terugkeerende uitgaveu omvatten, waarbij van vergrooting van bezit in den evenbedoelden zin geen sprake is. Het gevolg van eene gedragslijn als eertijds voor Suriname aanvaard, waarmede naar gelang de omstandigheden het toelaten allengs gebroken zal moeten worden, kan geen ander zijn dan dat ten slotte de begrooting een geheel onjuist beeld geeft van den stand der financiën, wat van de Curaçaosche begrooting, zooal deze thans is, niet mag worden verklaard.

Nu is het voor den ondergeteekende aan grooten twijfel onderhevig, of de voorzieningen, die de Koloniale Raad voor bekostiging uit leening zou willen zien aangewezen, herstelling namelijk van eene kade, het leggen van enkele boeien en verwijdering van eenige ondiepten, inderdaad tot de zoodanige behooren, welke tot een aanwas van bezit als hierboven aangeduid zouden leiden. In werkelijkheid zijn die voorzieningen, naar het den ondergeteekende wil voorkomen, voornamelijk onderhoudswerken, nl. werken, welke in hoofdzaak periodiek terugkeeren en waarvan de kosten bij de tegenwoordige inrichting der begrooting uit de gewone middelen moeten worden bestreden.

Anders staat het geval, wanneer het gaat om de uitvoering van nieuwe voorzieningen van belangrijken aard, welke rechtstreeks of middellijk rendabel mogen worden geacht, als de aanleg van een drinkwaterleiding of telefoonnet, de uitbreiding der kadeoppervlakte, de inrichting van nieuwe havenbassins en soortgelijke voorzieningen voor eens. In dergelijke gevallen zal inderdaad de vraag, of en tot welke grens bekostiging uit geleende gelden zal mogen plaats vinden, ernstig in overweging behooren te worden genomen, waarbij elk geval naar de omstandigheden afzonderlijk zal moeten worden beoordeeld.

De tweede groep amendementen van den Kolonialen Raad, te weten die, waaromtrent de ondergeteekende thans nog geen eindbeslissing kan voorstellen, heeft betrekking op de ondervolgende door den Raad uit de ontwerp-begrooting gelichte posten:

Artikel 40. Uitgaven voor het boschwezen. fl 5460.

Artikel 123. Bedrijfkosten voor een steenbreker. fl 12000.

De Raad heeft het eerstgenoemd krediet geschrapt als niet passend in eene begrooting, waarbij de uiterste zuinigheid dient te worden betracht. Het amendement werd verder toegelicht met de opmerking, dat de boschwachters slechts in geringe mate tegen eene verdere ontbossching der domeingronden, in het bijzonder op Aruba, kunnen waken. Daarbij werd echter de wenschelijkheid betoogd, dat aan het vraagstuk van bebossching aandacht worde gewijd. Stelt men zich op dit standpunt, dan wil het den ondergeteekende voorkomen, dat toch zeker in de eerste plaats moet worden getracht, behoud van de bestaande bosschen te verzekeren, wat slechts door het noodige toezicht van Landswege kan wordeu bereikt. Waar voorts uit de in den Raad gevoerde gedachtenwisseling blijkt, dat bij opheffing van dat speciaal toezicht het politiecorps noodzakelijk zou moeten worden uitgebreid en dat de boschwachters ook in ander opzicht nuttige dinnsten bewijzen, heeft de ondergeteekende vooralsnog geen vrijheid kunnen vinden om zich bij de onderhavige wijziging neder te leggen.

De schrapping door den Raad van het in de tweede plaats genoemd krediet *(art, 123)* vindt hare oorzaak in de omstandigheid, dat van den steenbreker geen gebruik wordt gemaakt. De reden hiervan is dat, zooals de Directeur van Openbare Werken bij het debat heeft uiteengezet, in de behoefte aan steenslag op eene goedkoopere wijze kan worden voorzien dan met behulp van bedoeld werktuig, dat in verband daarmede vermoedelijk van de hand zou worden gedaan. Met het oog hierop heeft de ondergeteekende, met behoud van het krediet, de omschrijving van den post gewijzigd. Vervallen kan de post z. i. niet, wijl het ten gevolge van de voortschrijdende economische ontwikkeling intensiever geworden verkeer op het hoofdeiland, nagenoeg uitsluitend met motor-voertuigen, de voortdurende beschikking over steenslag voor het in goeden staat houden van het wegenstelsel eischt.

De ondergeteekende heeft gemeend ter verzekering van een goeden gang van zaken de onderhavige posten op de begrooting voor 1925 te moeten herstellen; hij zal echter bevorderen dat, met inachtneming van het daarbij aangeteekende, omtrent beide aangelegenheden bij de begrooting voor 1926 eene difinitieve beslissing worde genomen.

Tot de derde groep amendementen van den Kolonialen Raad, nl. die, welke zich met wettelijke voorschriften niet verdragen, behooren de volgende posten, die door den Raad uit de ontwerp-begrooting werden gelicht:

Artikel 85. Bezoldiging van den hulplandbouwkundige op de Bovenwindsche eilanden fl 3000.

Artikel 86. Reis- en teerkosten van dien landbouwkundige fl 500.

Artikel 87. Uitgaven in het belang van den landbouw en van de veeteelt fl 7150.

Artikel 128. Kosten van voorbereidende werkzaamheden in zake de watervoorziening van Willemstad en haar haven fl 20,000,

Artikel 129. Bezoldiging van het personeel van den mijnbouwkundigen dienst fl 15,600.

Artikel 130. Kosten van mijnbouwkundigen onderzoekingen fl 9000.

Aan deze groep amendementen heeft ten grondslag gelegen de gedachte om, ten einde tot ontlasting van de Curaçaosche begrooting te geraken, splitsing te brengen in de op die begrooting voorkomende voorzieningen, waarbij rechtstreeks ten laste van het Moederland, dus op het XIde Hoofdstuk der Staatsbegrooting, zouden worden gebracht die uitgaven, welke de strekking hebben den economischen toestand van Curaçao te verbeteren. In dit verband zouden van de onderwerpelijke begrooting naar het oordeel van den Raad de hooger genoemde posten voor zoodanige overbrenging in aanmerking komen. Zooals bij de toelichting van een der amendementen uitdrukkelijk te kennen is gegeven, moest deze wijziging van de begrooting worden beschouwd als een voorstel aan het Opperbestuur om in beginsel te besluiten, dat de uitgaven, waarom het daarbij gaat, voor den vervolge voor rekening van het Rijk zouden worden genomen.

Reeds aanstonds moge de ondergeteekende opmerken, dat aan de verwezenlijking van dat denkbeeld eene wijziging van het Curaçaosch Regeeringsreglement vooraf zou moeten gaan, aangezien art, 99 van dat reglement bepaalt, dat ten laste van 's Rijksschatkist thans slechts mogen komen de wedde en verblijfkosten van den Gouverneur en de kosten van zee- en landmacht, ter bescherming van Curaçao gevorderd. Voorts moge hij in herinnering brengen, dat aan de Commissie van advies omtrent de herziening van de West-Indische Regeeringsreglementen en begrootingspolitiek (Commissie-STAAL c. s.) o. m. het vraagpunt werd voorgelegd, of voor verwezenlijking vatbaar zou zijn het denkbeeld om door tijdelijke overbrenging, geheel of ten deele, naar de Staatsbegrooting van bepaalde uitgaven, dan wel op uit een practisch oogpunt aannemelijke andere wijze, voor Suriname en voor Curaçao sluitende begrootingen te verkrijgen en te behouden. Bij de beschouwingen omtrent dit punt in § IV van het Verslag der Commissie komt deze tot de gevolgtrekking, dat handhaving van het tegenwoordig stelsel de voorkeur verdient.

Omtrent bedoeld verslag is het advies van de betrokken Landvoogden gevraagd, terwijl het in de bedoeling ligt om, voordat wordt overgegaan tot de indiening aan de Staten-Generaal van een met de jongste wijziging van de Grondwet verband houdende herziening van de West-Indische Regeeringsreglementen, ook de Koloniale Staten van Suriname en den Kolonialen Raad van Curaçao in de gelegenheid te stellen, hun oordeel uit te spreken nopens de dienaangaande in het verslag der commissie-STAAL vervatte voorstellen en beschouwingen.

Het behoeft geen betoog, dat onder deze omstandigheden er niet aan mag worden gedacht thans, incidenteel en voor Curaçao alléén, tot eene splitsing van uitgaven als hier bedoeld te besluiten.

Te gelegener tijd zal de Kolonalen Raad zich omtrent dit vraagstuk principieel en in zijn vollen omvang, los van eenige willekeurige begrooting, kunnen uitspreken.

§ 6. *Toelichting van bijzondere onderdeelen der begrooting.*

Hieronder worden de verschillen tusschen de ramingen van het wetsontwerp en die van de voorloopig vastgestelde begrooting voor 1925 afzonderlijk toegelicht, evenals de daarvoor in aanmerking komende nieuwe posten of wijzigingen van ramingen, in vergelijking met de begrooting voor het loopend jaar, voor zooveel die niet reeds hiervóór besproken zijn.

Omtrent toelichtende becijferingen en aangelegenheden van geringe beteekenis geven de in Curaçao gewisselde en aldaar openbaar gemaakte begrootingsstukken het noodige licht.

A. Uitgaven.

Artikelen 13 *en* 24. Deze kredieten, onderscheidenlijk betreffende den *Landszeilvaartdienst tusschen de eilanden onderling* en de *uitgaven voor de politie* konden lager worden geraamd. onderscheidenlijk voor f 7000 en rond f 8300.

Artikel 32. *Uitgaven ten behoeve van ver-*

waarloosde kinderen. Overeenkomstig de ten vorigen jare door den Nederlandschen begrootingswetgever genomen beslissing is het krediet gehandhaafd op het voor 1923 en 1924 uitgetrokken bedrag. De bedoeling is, dat de Landsbijdrage beperkt zal blijven tot de kosten van verzorging van de door den rechter veroordeelde kinderen en bovendien van ten hoogste 70 kinderen.

Artikel 47. Draadlooze telegrafie. Tot behoud van de bedrijfszekerheid van het station op St. Martin is het noodig gebleken een monteur bij dien post aan te stellen. Het aantal motordrijvers bij den dienst kan in verband daarmede met één worden verminderd.

Artikel 74. Kosten van opleiding van onderwijzers. De post is f 2500 lager geraamd.

Artikel 113. *Geneeskundige dienst.* De kredieten wegens kosten voor geneeskundige verzorging van onvermogenden, enz. kunnen f 8600 lager worden gesteld in verband met beloop van de in 1923 voor die verzorging gedane uitgaven en de omstandigheid, dat afgezien is van het voornemen tot oprichting van een Landsapotheek te Willemstad.

Artikel 124. *Buitengewone uitgaven voor onderhoud van Landsgebouwen, enz.* Voor buitengewone herstelling van de straten in het stadsdistrict en van de wegen in de buitendistricten op Curaçao is gerekend op uitgaven tot gelijke bedragen als voor het loopende jaar beschikbaar werden gesteld, nl. f. 30.000 en f 15.000.

Artikel 125. *Nieuwe werken.* De op dit artikel uitgetrokken kredieten zullen strekken tot aanschaffing van nieuwe werktuigen voor de landsmederij (f 4000) te Willemstad en voor verbreeding van de brug over het Rifwater (f 2000) te dier stede.

Artikel 128. *Watervoorziening van Willemstad en haar haven.*

Artikelen 129 en 130. *Mijnbouwkundige dienst.* Deze posten zijn geraamd op dezelfde bedragen als voor 1924 toegestaan, waarbij echter rekening is gehouden met de bezoldiging van den inmiddels in het belang van het voorbereidend onderzoek in zake de de watervoorziening in tijdelijken dienst uitgezonden tweeden mijningenieur. Het definitieve plan der tot stand te brengen waterwerken, met eene begrooting van aanlegkosten, eene begrooting van jaarlijksche lasten en ontvangsten en eene rentabiliteitsberekening van het toekomstig bedrijf, ziet de ondergeteekende eerlang tegemoet.

Artikel 149. *Voorwaardelijk krediet.* De voorzieningen voor eens, die onder de in de omschrijving van den post aangeduide omstandigheden kunnen worden aangebracht, omvatten:

a. Herstelling van de Handelskade te Willemstad. Zie hiervóór, onder § 5.

b. Havenverbeteringswerken te Willemstad. Zie hiervóór, onder § 5.

c. Aanleg van nieuwe straten te Willemstad. De bedoeling is, om, evenals in het loopende jaar, aan deze voorziening eventueel een bedrag van fl 5000 ten koste te leggen.

d, Verlenging van den steiger ter reede van Kralendijk. Door verlenging van den steiger met een uitbouw van vijf meter, waarmede een uitgaaf van ongeveer fl 3000 gemoeid zal zijn, zal de scheepvaart van Bonaire gebaat worden.

B. Ontvangsten.

Zie hiervóór § 3.

De Minister van Koloniën,

DE GRAAFF.

INGEZONDEN.

Geachte Redakteur:

Binnenkort is er een tweede dokter noodig op het vóór November 1924 bijna vergeten eiland Aruba. Er hebben zich hiervoor twee „Arubianen" met hollandsche artsdiplomas beschikbaar gesteld.

De heer EMAN, landraad te Aruba heeft in eene onderhoud met den Gouverneur den wensch geuit: „Liefst geen dokter met eenige familieband." Met andere woorden, de heer Eman, die landraad is, en wiens plicht het is de belangen van het eiland en dus van zijn volk te behartigen, doet hier zijn best om de eigen „Arubianen" uit hun land te houden.

In een ingezonden stuk in de „*Amigoe di Curaçao*" van den 10en Jan. is een volksverdediger van Aruba het geheel en al eens met den heer EMAN. Dus ook hier weer iemand, die zich het recht toekent, zich „*volksverdediger*" te noemen, terwijl hij oprecht bewijst het niet te zijn.

Deze beide heeren dus, moeten wij aannemen, wenschen liever een vreemdeling als tweede dokter op het eiland te zien, terwijl zij weten, dat er twee geboren Arubianen beschikbaar zijn.

Doch wanneer nu *principieel* de eigen zonen van het land voortaan worden uitgesloten, welke ouders zullen dan in de toekomst nog ertoe overgaan hun kinderen voor hoogere studie naar Holland te zenden, wanneer zij later voor een betrekking in de kolonie worden geweerd?

Neen, ik sta juist op een geheel ander standpunt en ben van oordeel dat een medicus, die bekend is met de taal, de gewoonten, de zeden, de voorkomende ziekten, en zelfs met de menschen van het land, ontzaglijk meer voordeelen geniet boven een vreemde, die dit alles nog zal moeten aanleeren.

Om deze redenen sluit ik met den wensch: „liefst geen vreemde, als er een Arubiaan beschikbaar is".

EEN WARE VOLKSVERDEDIGER

VAN ARUBA.

Noot van de Redactie.

Principieel is hiermede deze zaak door beide partijen voldoende toegelicht, en oordeelen wij het niet meer noodig nog meer ingezonden stukken hierover in ons blad op te nemen.

De regenmeter op het St. Thomas-college gaf een regenval vanaf 10 Jan. tot 17 Jan. van 7.8 m.M.

Berichten uit de Kolonie.

Eerw Zuster M. Huberta ✠

Maandag kwam hier het draadloos bericht, dat op Saint Martin dien dag de Eerw. Zuster HUBERTA, Dominicanes was overleden.

Deze zuster was reeds geruimen tijd lijdend.

De Eerw Zuster HUBERTA (Mejuff. J* P* Hakkenberg) werd te Nijmegen geboren den 2 Juni 1852 en deed den 24 November 1878 haar religieuze professie. Na geruimen tijd in Holland in verschillende kloosters werkzaam te zijn geweest, behoorde zij tot de allereerste groep zusters Dominicanessen, die zich hier in onze West-Indie kwam vestigen.

Die aankomst had plaats den 5 Mei 1890. En gedurende die bijna 35 jaren is de goede zuster bij het onderwijs beurtelings op St. Martin, St. Eustatius en Saba werkzaam geweest.

Tallooze malen heeft zij in al die 35 jaren al de nukken van de Caraïbische Zee, zeeziekte, wind, stroom en golfslag getrotseerd en meestal in een open boot de reis gemaakt naar een dier eilanden. Hoe dikwijls gebeurde het dan na zoo'n reis, dat zij soms midden in den nacht aan wal stapte, geheel gebroken en uitgeput door die ellendige zeeziekte en nat en doorweekt door de overslaande golven.

In grooten eenvoud en blijmoedig heeft zij steeds haar werk verricht.

Nooit heeft zij „wegens langdurigen dienst" een jaartje verlof genoten, nooit weer na haar aankomst in de West haar familie weergezien. Ook als eenvoudig kloosterzuster heeft zij daar werkelijken pioniersarbeid verricht, en vooral de eerste jaren, dat ze op Symsonsbay werkzaam was, tweemaal per week dien langen moeielijken tocht daarheen volbracht en te midden van een achterlijke visschersbevolking, die weinig beschaving kende en jaren lang aan haar eigen lot was overgelaten geweest, te midden van veel ontbering en opoffering haar moeizaam werk verricht.

Hoe weinig gekend en gewaardeerd ook voor het oog der wereld heeft toch deze eenvoudige religieuze zich een schat van verdiensten verzameld, waarvoor zij, naar wij vertrouwen, nu zeker in den Hemel het honderdvoudig loon reeds zal ontvangen hebben.

R. I. P.

T. O. K. U. N. I.

Wij vestigen de aandacht op deze nuttige instelling, die in Holland zich speciaal belast met het toezicht en de verantwoordelijkheid voor kinderen van ouders uit Oost en West-Indië, die wegens hun studie of opvoeding zich in het Moederland bevinden en waarover blijkens advertentie in dit blad de Heer J. H. PERRET GENTIL *Berg Altena* No. 49 nadere inlichtingen verstrekt.

SS. Relief.

Woensdag morgen is alhier van Colon aangekomen het SS. *Relief* op verzoek van de **C. S. M.** Het is een bijzondere sterke sleepboot, die nog een poging zal wagen om de tankboot *Juanita*, die bij Tocacas gestrand is, van de rotsen af te trekken.

De kansen zijn wel niet groot, maar wij wenschen de bemanning toch het beste succès.

Dienzelfden avond is het schip naar Tocacas vertrokken.

Voor de Isla.

Met het SS. *Merope* zijn van Aruba hier weer 94 werklui aangekomen, die na de Kerst- en Nieuwjaarsdagen te midden van hun familie te hebben doorgebracht, het werk bij de C. P. M. weer zijn komen hervatten.

Voetbal.

De Ayacucho-beker is na hardnekkigen kamp door de voetbalclub *Leonidas* tegen *Sparta* met 1—0 gewonnen. Voor zoover wij weten is dit de eerste maal, dat *Sparta* een match verloren heeft. *Glück auf!* Een volgenden keer beter.

Welkom.

Met het SS. *Nickerie* kwamen ll. Zondag hier via Suriname uit Nederland aan 5 Eerw. Soeurs van Roosendaal, bestemd voor het onderwijs alhier, nl. de Soeurs GRATA, STEFANA, GERVASIA, AMELBERGA en EDBURGA.

Havenverbetering.

Met het SS. *Oranje Nassau* is de vorige week hier aangekomen de Heer J. H. KREMER, Kolonel der Nederl. Marine, belast met het onderzoek naar onze havenverbetering, vooral in betrekking tot den sterken stroom langs de haven. Veel succès.

Het St. Petrus-Hospitaal op Aruba.

Bij gelegenheid van het Zilveren Professiefeest van de Eerw. Zusier CLARA, Dominicanes, en Directrice van bovengenoemd Hospitaal op Aruba, had zich een Commissie gevormd met het doel haar een som gelds aan te bieden ten bate van die instelling. De collecte op Curaçao gehouden bracht met interest fl 2084,94 op, een bioscoopvoorstelling gaf een batig saldo van fl 135 en de uitvoering van een blijspel fl 280. Dit bedrag werd op den 2n Kerstdag door de feestcommissie aan Zr. CLARA ter hand gesteld, die het hoogst dankbaar aanvaardde. Met den bouw van een nieuwen regenbak is men reeds begonnen die uit dit fonds bekostigd zal worden.

Een slecht begin.

In ons nummer van 15 November ll. kondigden we een nieuwe stoomvaartlijn aan: de *Société Générale de Transports Maritimes*, die onze haven in hun vaarplan had opgenomen. Den 5 November zou de eerste boot *Edith Cavell* van Marseille vertrekken en kon omstreeks 10 December hier aankomen. Ook Guayana en de Antillen enz. behoorden tot de route.

Nu lazen wij dezer dagen in *De Surinamer* van 14 December het bericht, dat op de rivier Marowijne, die de grenscheiding vormt tusschen Suriname en Fransch Guayana (Cayenne) bij St. Laurent de Fransche vrachtboot *Miss Cavell* komende van Marseille gestrand is. Het schip 2000 ton metend is op een rots gevaren, helde sterk naar één zij over en had een flink gat opgeloopen, terwijl men met voortdurend pompen zijn best deed het binnenstroomende water te verwijderen. De goederen, waarvan vele erg beschadigd, werden op vlotten gelost en aan den wal gebracht. Het schip had lading voor St. Laurent, Martinique, Guadaloupe en de Antillen (Curaçao???)

Die stranding had plaats op den 2 December.

Er schijnt dus geen twijfel aan, dat hiermede de *Edith Cavell* bedoeld is, van bovengenoemde My, dat op den 10 Dec. hier verwacht werd.

Officieele Berichten.

Aan den agent van politie 1e klasse J. Rijke, is tot verder herstel van gezondheid 14 dagen verlofsverlenging verleend.

De onderwijzer tweede klasse, J. G. Veeris, is in activiteit hersteld en werkzaam gesteld op de Hendrikschool alhier.

De heer J. F. Quast, Gezaghebber van Aruba, is in activiteit hersteld.

De militair Marti Casimir Francisco is werkzaam gesteld bij de politie als tijd. agent 2e klasse.

Aan den boschwachter in het 3e district alhier, P. Lourens, is tot herstel van gezondheid, 14 dagen verlof verleend.

In dank ontvangen.

Van den Heer L. CAMARENA, Agent van de *Compañia Tabacalera de Sto. Domingo*, een mooien maandkalender met een kaart in kleurendruk van de beide republieken Santo Domingo en Haïti, reclame voor die firma.

— Van den Heer J. P. G. ECKER alhier een kalender van 1925, gedrukt op aluminium, reclame voor de fabriek van Vermouth, van C. ANSELMO & Co. te Torino, waarvan de Heer ECKER agent is.

Bonaire vooruit.

Het gaat nog met kleine pasjes. Doch het is toch vooruitgang.

Er zijn nu 2 lichten geplaatst op den aanlegsteiger, zoodat men nu niet meer 's avonds in den donker behoeft te voelen en tasten met groote vrees van in het water te tuimelen.

Op Nieuwjaarsdag is het nieuwe lokaal, voor Postkantoor bestemd, met een toepasselijk woord van den Heer Gezaghebber en den landraad H. HERRERA in gebruik genomen.

Ook Bonaire heeft nu zijn bioscoop.

Het is nog wel wat primitief ingericht in de open ruimte van het fort. Iedereen, die wil komen zien, moet zijn eigen stoel van huis meebrengen.

Bovendien kan de dynamo niet genoeg electrischen stroom leveren tegelijk voor de huizen en voor het filmtoestel, zoodat op avonden, dat er een film wordt afgedraaid, de stroom voor de leiding naar de huizen wordt afgeschakeld. Het is wel een praktisch middel om de menschen van verveling uit hun huis te jagen en de bioscoop druk bezocht te krijgen.

Petroleum in Suriname.

De expeditie van het Syndicaat-Koker, die eenige weken geleden naar Saramacca vertrok om een onderzoek in te stellen naar de aanwezigheid van petroleum, keerde dezer dagen naar de stad terug. Aan "*De West*" deelde de heer Koker mede, dat het onderzoek geen positief resultaat heeft opgeleverd, noch in gunstigen noch in ongunstigen zin.

Diendag zou er volgens hetzelfde blad een nieuwe expeditie vertrekken naar het district Suriname.

Door den chef-geoloog, den heer Romanes, is intusschen ook reeds een kijkje genomen in het gebied der Sarakreek.

In het *Gouvernements Advertentieblad* zijn de statuten van *The Surin Oil Company* (De Surin Petroleum Maatschappij) gevestigd te Paramaribo afgekondigd. Dit is de Maatschappij die, ingevolge de voorschriften der wet, door het Syndicaat-Koker in Suriname moet worden opgericht en die later — wanneer het onderzoek naar petroleum gunstig uitvalt — zal worden ingebracht in een grootere Maatschappij.

Het Kapitaal van de *Surin Oil Company* bedraagt honderd duizend gulden, verdeeld in aandeelen van duizend gulden. De heer Koker krijgt voor de door hem ingebrachte vergunning 99 aandeelen, terwijl het honderdste aandeel is volgestort door den heer A. A. J. Moelaart.

Tot directeuren zijn benoemd de heeren Koker en Moelaart, tevens commissarissen, terwijl verder tot commissarissen benoemd zijn de heeren:

J. W. Grimston, Viscount Grimston wonende te Londen;

F. C. Goodwin, te Londen.

Woninggebrek.

Bij het tegenwoordig gebrek aan woningen voor den werkenden stand heeft de Heer L. CAMARENA, eigenaar van de groote terreinen genaamd *Villa „La Fama"*, (zijnde het groote complex van gronden vroeger genaamd, *Cher Asile, Toel, Payen, Vianen, Stuyvesant, Saartje* enz. alles gelegen achter *Monteberde* en langs den *Vianenweg*) voor huizenbouw opengesteld. Juist zooals dat op meer plaatsen langs den buitenrand der stad het geval is, zooals vroeger op *Monteberde*, nu nog op *Guan Domingo*, den *Berg van Scharloo* en elders, kunnen gegadigden daar van den Heer Camarena stukjes grond van 10 M2 *in huur* bekomen tegen 1 gld. per maand en grootere stukken tegen 2.50 en 3 gld. om daarop voor eigen rekening een steenen of planken huisje te bouwen. De grond blijft dus het eigendom van den Heer C. en het huis daarop gebouwd, is eigendom van den huurder van den grond. Het is dus een soort van erfpacht.

Voor het *koopen* van stukjes grond gelden natuurlijk geheel andere condities, waartoe de Heer C. eveneens gelegenheid geeft.

Voor werkmansgezinnen, die tegenwoordig over een ruim weekloon kunnen beschikken en met zuinigheid een duitje kunnen oversparen, is het een prachtige gelegenheid in het bezit van een eigen huis te komen en uit het steeds onzeker verblijf in een dikwijls bouwvallige huurwoning te geraken.

De Premie voor onze Abonné's.

Wij ontvangen nog verschillende aanvragen om het werk: DR. BOLDINGH, *Flora voor de Nederlandsche West-Indische Eilanden*, sommige dier aanvragen waren vergezeld van een postwissel. Voor diegenen, die reeds een postwissel stuurden, zullen wij het boek bij het *Koloniaal Instituut* te Amsterdam aanvragen en na aankomst aan de rechthebbenden ter hand stellen. Alle andere liefhebbers worden verzocht zich per postwissel van f 0.50 rechtstreeks te wenden aan het adres, dat wij in ons vorig nummer hebben opgegeven.

Briefwisseling met Holland.

In den laatsten tijd is het ons meermalen opgevallen, dat de groote booten van de **K. N. S. M.** die van de Westkust van Zuid Amerika via het Panama-Kanaal hier aankomen om te bunkeren, in het *Bol. Com.* worden aangekondigd, dat zij dien namiddag rechtstreeks naar Holland vertrekken. Dat is dus een prachtgelegenheid om spoed-correspondentie naar Holland te verzenden, ... mits men het maar *bijtijds* weet. Doch wanneer men het *B. C.* pas tegen den middag of nog later ontvangt, is daar weinig gelegenheid meer voor. Het heeft ons altijd verwonderd, dat van de zijde van onze Posterijen nooit in de plaatselijke pers er de aandacht op gevestigd wordt, wanneer een *extra* gelegenheid zich voordoet om correspondentie te verzenden. Is dat om reden van bezuiniging? Of door gemis aan medewerking van de Agentschappen der Stoomvaartlijnen? Wij stellen ons Blad volgaarne ter beschikking voor dergelijke berichten, ons verstrekt door de Agentschappen of door de Posterijen, en wij zullen deze aankondigingen ook *kosteloos* onder de plaatselijke berichten opnemen, telkenmale als ze ons, liefst vóór Vrijdagmiddag, worden toegezonden.

Bekendmaking.

De Procureur-generaal in de kolonie Curaçao brengt hierbij ter kennis van het publiek in het algemeen en van de zeevarenden in het bijzonder, dat door het Garnizoen alhier op **eenige dagen in de tweede helft dezer maand** *met geweren schietoefeningen zullen worden gehouden op* **Caracasbaai**, *alwaar met scherp geschoten zal worden in de richting naar zee.*

Gedurende de schietoefeningen zullen roode vlaggen geheschen worden boven het hek van de Quarantaine-inrichting, op het fort Beekenburg, op den seinpost, Caracasbaai en aan het Spaansche Water.

Curaçao, den 7n Ianuari 1925.

De Procureur-generaal,

J. B. GORSIRA.

2—3

Kamer van Koophandel en Nijverheid.

In de op den 15n. Januari j.l. gehouden vergadering van de KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID alhier is door een daartoe benoemde commissie het onderstaande verslag uitgebracht.

In dit belangrijke verslag, dat ons ter opneming in ons blad door de Kamer werd afgestaan, zijn de prijsverhoogingen in percenten uitgedrukt. Het luidt als volgt:

VERSLAG, *uitgebracht door de commissie benoemd in de vergadering van de* KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID *gehouden op den 31sten December j. l. ten einde een onderzoek in te stellen naar het verschil in prijzen enz. van alles, wat van invloed kan zijn geweest op de verhooging van uitgaven van een huisgezin op Curaçao van af het jaar 1914 tot en met 1924:*

SCHOOLGELDEN verhoogd met pl.m. 50%

INKOMSTENBELASTING verhoogd met 60%

HUISHUUR verhoogd met 100%

HUISBEDIENDEN verhoogd met 100%

HOUTSKOOL verhoogd met 50%

WATER. De prijs hiervan hangt heelemaal af van den regenval. In de maanden van af Januari tot en met Mei van 1924 betaalde men f. 0,50 per blik regenwater. Nu de regens zoo overvloedig gevallen zijn, betaalt men slechts f 0,05 voor diezelfde hoeveelheid.

GEMAAKTE KLEEREN verhoogd met pl.m. 50%

SCHOENEN verhoogd met pl.m. 50%

GENEESKUNDIGE BEHANDELING verhoogd met méér dan 100%.

BROOD verhoogd met 50%.

VLEESCH. In aanmerking nemende den tegenwoordigen lagen prijs van rundvleesch en den hoogeren prijs van geiten- en schapenvleesch, kan men zeggen, dat er over het algemeen geen verschil in prijs is.

MELK verhoogd met 100%.

BOTER verhoogd met 60%.

WIJN verhoogd met 50%. Ofschoon de origineele prijzen niet hooger kunnen worden genoemd dan in het jaar 1914, moest de verkoopprijs alhier toch vermeerderd worden, aangezien de accijnsrechten met 100% verhoogd zijn geworden.

OLIJFOLIE verhoogd met 33%.

REUZEL verhoogd met 25%.

VERSCHE GROENTEN verhoogd met 150%.

VERSCHE VISCH verhoogd met 200 %.

BOONTJES, DOPERWTEN IN BLIKJES EN EIEREN verhoogd met 100%.

LEVENDE KIP verhoogd met 125%.

De uitbreiding der stad, welke autodienst noodzakelijk maakt, de oprichting van cinematografen enz. en verdere nieuwe uitgaven vorderen minstens 10% van iemands inkomen.

Ten slotte meent de commissie, dat de **levensstandaard van 1914 verhoogd is met een gemiddelde van 100 %.**

Goede Reis.

Met het SS. *Oranje Nassau* zullen a. s. Donderdag naar het Moederland vertrekken: de Eerw. Frater CONRADUS, reeds ongeveer 20 jaar en fr. VINCENTIANUS ruim 17 jaar, beiden zonder onderbreking, bij het onderwijs en frater MARIANUS sedert 6 jaar op Scherpenheuvel als Chef van de Smidsafdeeling werkzaam.

Helden der Zee.

Het *Dorus Rijkers-Fonds* in Holland, — opgericht om steun te verleenen aan oude en arme redders van schipbreukelingen langs de geheele Nederlandsche kust en aan weduwen van redders, die onverzorgd achterblijven, — doet een beroep op de liefdadigheid om deze *Helden der Zee* in hun nood ter hulp te komen. Er verkeeren ongeveer **200** *menschenredders, allen ouder dan 60 jaar, in grooten nood.*

In de afgeloopen eeuw werden **meer dan 8000** *menschenlevens door onze kustbevolking van een wissen dood gered.*

Giften voor dit doel worden volgaarne ingewacht bij den Heer Jos. M. L. MADURO alhier, die deze gelden aan het Hoofdbestuur van het *Dorus Rijkers-Fonds* zal overmaken.

ALLERLEI.

De strijd tusschen de boeren en de stad Los Angeles.

Er is een geschil over waterrechten, dat in en om *Long Pine* en in *Owens Valley*, in den staat Californië, de menschen bezig houdt. Het geschil is al 20 jaar oud en heeft in die jaren de gemoederen op het deerlijkst verbitterd. Tegenover de boeren in de *Owens Valley* staat de stad Los Angeles. En het geschil leidde in November ll. tot een crisis.

Een waterleiding in de *Owens Valley* leidt bijna de geheele watercapaciteit van de Owen Rivier af naar Los Angeles, en onttrekt dat water aan de behoeften der plaatselijke boeren.

Deze hebben op geweldadige wijze ingegrepen. Een groep van 60 gewapenden vernielde de waterleiding en liet vrijwel al het water daarvan terug vloeien in de Owen Rivier. Dat geschiedde ongeveer op 200 Eng. mijl benoorden Los Angeles.

De bende der 60 gewapenden zwol al spoedig aan tot 200; en 5 dagen later waren deze lieden nog in het bezit der waterleiding, welke voor Los Angeles de voornaamste bron van watervoorziening was.

De plaatselijke politie-autoriteit, die hen gesommeerd had om hun bedrijf te staken, heeft om militaire hulp gevraagd aan den staatsgouverneur.

De mannen van de Owens Valley echter verklaren dat zij er niet aan denken hun bezit van de waterleiding op te geven voor er uit Los Angeles een commissie komt om met hen te onderhandelen over een schikking nopens de waterrechten. Zij willen dat er voor hen voldoende water overblijft om jaarlijks een oppervlak van 30,000 acres te irrigeeren.

Hoe fel de verbittering door 20 jaar van opgehoopte wrok is geworden, moge o.m. blijken uit het feit, dat ook in Mei l.l. in de buurt van Long Pine, waar vele van de betrokken belanghebbende boeren wonen, de waterleiding gedeeltelijk vernield werd.

De boeren hebben behalve argumenten van geweld ook andere krachtige argumenten. En er is veel te zeggen voor de billijkheid van hun klacht, dat de Owens Valley, jaren geleden een schoone en zeer vruchtbare streek was, thans door de wateronttrekking ten behoeve van Los Angeles tot een onvruchtbaar troosteloos en woestijnachtig gebied is geworden. De boeren hadden indertijd voor hun land moeten betalen, maar toen was de bevloeiingstoestand nog gunstig en het land dus zijn prijs waard. Zij willen zich niet laten verarmen waar zij bijstaan, zelfs al is het een groote stad, die hun dat onrecht aandoet.

Het Panama-kanaal.

Ten bewijze, hoe snel zich in de Nieuwe Wereld de algemeene handelsbeweging herstelt, kan het volgende worden ontleend aan het verslag over de resultaten van het Panamakanaal in de periode 1 Juli 1923—30 Juni 1924. Daaruit blijkt n.l. dat bedoeld verslagjaar het gunstigste is geweest van alle sedert de openstelling van het kanaal.

De geïnde kanaalgelden hebben omstreeks $ 17.500.000 bedragen hetgeen een vooruitgang van 38 pct. was vergeleken bij het jaar te voren. Laat men die *Amerikaansche schepen, welke kosteloos door het Kanaal mogen varen*, buiten beschouwing, dan zijn er in het verslagjaar 1923—'24 niet minder dan 5230 schepen door het Kanaal gevaren. Uit een vergelijking van de huidige bedrijfsinkomsten met die van vroeger jaren blijkt, dat de netto-inkomsten uit de kanaalgelden in 1924 $ 16.307.894, in 1923 $ 10.001.066 en in 1922 slechts $ 3.466.574 bedroegen. Deze hooge cijfers vinden grootendeels hun oorzaak in het feit, dat de petroleumverschepingen uit Californië hoofdzakelijk door het Panamakanaal plaats hebben.

In September 1922 passeerden de eerste tankschepen het Kanaal en het hoogtepunt van het verkeer van deze schepen viel in September 1923, toen er meer dan 900.000 ton petroleum door het kanaal werden verscheept. Sinds dien datum viel er een regelmatige achteruitgang waar te nemen en in Juni van dit jaar was het vervoer van petroleum gedaald tot 450.000 ton per maand en men verwacht dat het nog verder zal verminderen. Het is dan ook te verwachten, dat in de eerstvolgende jaren het record van het boekjaar 1924 niet zal worden bereikt, al zal de steeds voortschrijdende toeneming van het andere verkeer den achteruitgang weder in aizienbaren tijd goed maken. Zonder de Californische petroleumverschepingen, valt er nog een stijging van 15.880.000 in 1923 tot 18.400.000 ton in 1924, of van 16.4 pCt. vast te stellen.

Van de 21 naties van welke er schepen het kanaal passeerden, stond de Unie met 61.7 pCt. bovenaan. Daarop volgden: Engeland met 22.4, Japan met 3.5, Duitschland met 2.7 en Noorwegen met 2 pCt. Het verkeer van Britsche, Chileensche, Deensche, Fransche, Duitsche, Nederlandsche, Italiaansche en Zweedsche schepen nam toe, terwijl de Japansche, Noorsche, en Peruaansche tonnage iets daalden. De Argentijnsche en de Belgische vlag waren in 1924 niet vertegenwoordigd, daarentegen voeren in 1924 voor de eerste maal schepen uit de vrije stad Danzig, uit Ecuador, Finland en Joego-Slavië door het Kanaal.

N.R.Ct.

Het aantal analphabeten in de Vereen. Staten.

Er leven in de Vereenigde Staten van Amerika zooveel kiesgerechtigden, die niet lezen of schrijven kunnen, dat zij, zoo zij in één partij waren vereenigd, bij een politieke verkiezing den doorslag konden geven. Volgens de opgaven van de *„National Education Association,"* telt de kiesrechtigde bevolking van 50 millioen niet minder dan 4.333.111 analphabeten. Het bureau voor volkstelling (*Federal Census Bureau*) komt tot een gezamenlijk aantal van 4.931.805, waaronder 4.333.000 stemgerechtigden, doch men verzekert, dat dit aantal in werkelijkheid bijna dubbel zooveel is, daar de ambtenaren, met het onderzoek belast, zich tevreden stellen met de aangiften, zonder grondiger onderzoek in te stellen. Er zijn in de Vereenigde Staten 110 provinciën, waar een kwart deel van de bevolking niet kan lezen, in sommige er van overschrijden zij procentsgewijs de helft! Het grootste deel der analphabeten leveren niet de immigranten, (zij worden zelfs niet toegelaten) doch is in de Ver. Staten zelf geboren.

Op een inwonerscijfer van 110 millioen maken de analphabeten derhalve 9 à 10 % der bevolking uit.

De *in het buitenland geboren analphabeten* — ongeveer 1.793.740 — wonen voor het meerendeel in de industriestaten, waar het schoolwezen goed is, en daar vele der betreffende personen reeds op veer gevorderden leeftijd zijn, zoo lost zich dit vraagstuk met het verdwijnen der oudere generatie langzaam aan vanzelf op.

Vele steden hebben een specialen cursus voor deze lieden ingesteld. Het analphabetendom is een kwestie van plaats, bijzonder betreft het hier het Zuiden. Daar zijn 1.842.161 kleurlingen, die lezen noch schrijven kunnen en bijna evenveel blanken (1.763.740). In vele streken van het Zuiden staat de bevolking even hoog als in Spanje, Rusland of Peru. Merkwaardigerwijze is het aantal mannelijke analphabeten grooter dan dat der vrouwelijke: naar officieele opgaven 2.520.209 tegen 2.391.686. In Europa was de schoolontwikkeling van jongens steeds beter dan die der meisjes, daarentegen schijnt men in de Vereenigde staten de meisjes zoo lang de school te laten bezoeken, tot hare opvoeding „voltooid" is, terwijl de jongens vroegtijdig op een farm of in een fabriek aan den arbeid gaan.

BUITENLAND.

Frankrijk.

Zooals men weet, is door het tegenwoordige radicale ministerie, waarvan HERRIOT minister president is, een algemeene amnestie voorgesteld voor alle politieke misdrijven. Dit voorstel is reeds door het Parlement aangenomen.

Door deze amnestie worden in Frankrijk tal van landverraders en deserteurs begenadigd, die zich tijdens den oorlog op schandelijke wijze tegenover hun vaderland gedroegen. Een der voornaamste dezer, een zekere MALVY, een hoog gegradueerd vrijmetselaar, is reeds door de broeders met veel gejuich binnengehaald.

Hoe schandelijk onrechtvaardig daartegenover komt die handelwijze van HERRIOT uit jegens de religieuzen, die ongeroepen en geheel vrijwillig bij het uitbreken van den oorlog uit de ballingschap terugkeerden en zich voor het leger en of verpleging der gewonden aanboden en wien nu te wachten staat, dat zij als boosdoeners door HERRIOT weer over de grenzen gejaagd worden.

Naar aanleiding hiervan heeft een Fransche Jezuiet Pater PAUL DONCOEUR in de *„Almanach du Combattant"* den volgenden open brief geschreven aan M. HERRIOT. — Pater DONCOEUR is officier van het legioen van eer en tijdens den oorlog negen malen eervol vermeld:

„.... M. Herriot heeft het groot gebaar gemaakt de nog bloedende armen van Frankrijk wijd te openen en vergiffenis te schenken aan de veroordeelden. Langs de open deur heeft men al de plichtigen en al de lafaards willen laten binnentreden, de weerspannigen, de vaandelontvluchters en de verraders.... Zoo zij terugkomen om te dienen en weer goed te maken wat ze misdreven, juich ik dat toe.

Maar diezelfde geopende deur aan de grenzen toont M. HERRIOT ons, arme stumperds van geestelijken aan, nadat wij op 4 Augustus 1914 voor den strijd waren weergekeerd.

Welnu, neen we zullen niet vertrekken. Geen man, geen grijsaard, geen jongeling, geen vrouw zal ooit weer terug over de grens gaan. Dat nooit. Twaalf jaren leefde ik in ballingschap van mijn 22ste tot mijn 34ste, heel mijn leven van man zijn. Ik vergeef het u. Maar op 2 Augustus 1914 lag ik geknield voor mijn overste.

Morgen is het oorlog, heb ik gezegd en mijn plaats is in het vuur. Mijn overste heeft mij gezegend en omhelsd. Door middel van de onmogelijkste treinen, zonder mobilisatiebevel, zonder militair zakboekje, liep ik naar het kanon te Verdun.

Den 20sten Augustus bij het ochtendgloren voor de herneming van het gevecht gleed ik, zoekend naar gekwetsten van het 115e, tot voorbij de kleine posten, toen ik schielijk omringd werd door het geschut van twintig geweren. Mijn kameraad lag languit gestrekt 't hoofd verbrijzeld naast mij. De Duitsche post lag op twintig schreden. Ik voelde dat mijn hart mijn gansch vaderland verdedigde. Nooit ademde ik dieper de lucht van Frankrijk, noch drukte ik mijn voet met meer fierheid en meer zekerheid op zijn aarde.

Ik begrijp nu nog niet, hoe ik toen niet gedood werd, noch twintig malen sindsdien. Den 16 Sept. werd ik te Noyon in volle gevecht gevangen genomen, doch in November was ik weer in Frankrijk en in December stond ik weer in het vuur met de schoonste der divisies het 14e van Belfort. Met haar streed ik dertig maanden lang, tot voor Mézieres, den 11en Nov. 1918. Drie malen werd ik gekwest; een granaatscherf aan de Somme, onder den grooten slagader gedrongen, kon niet verwijderd worden. Gedemobiliseerd beging ik het misdrijf thuis te blijven. En thans toont ge mij de deur aan.

Ge wilt schertsen, mijnheer Herriot.

Maar met die dingen scherst men niet.

Nooit gedurende die vijftig maanden zijt ge me komen opzoeken, noch te Tracy le Val, noch te Crouy, noch te Souain, noch in het fort van Vaux, noch te Brimont, noch op den heuvel no. 304, noch te Tahune. Nergens zag ik u spreken en ge durft me de deur aanwijzen.

Ge denkt er niet aan.

Noch ik, hoort ge, noch een enkele andere (want al diegenen, die den leeftijd hadden om te vechten, hebben dit gedaan) noch een enkele vrouw, zullen naar België weerkeeren.

Dat nooit!

Ge kunt doen wat ge wilt, ge kunt onze huizen afnemen, ge kunt ons in de gevangenissen opsluiten — daar zijn inderdaad open plaatsen gelaten door ge weet wel wie — dat is uw zaak.

Maar vertrekken, zooals wij in 1902 deden? Nooit!

Wij hebben, ziet ge, thans wat meer bloed in de aderen en bovendien, als soldaten van Verdun hebben wij op de juist plaatsen geleerd, wat het beteekent, zich aan een terrein vastklampen.

Wij hebben noch de kogels, noch de gassen, noch de moedigste soldaten der garde gevreesd, wij zullen de politieke „embosqués" evenmin vreezen.

En thans ga ik u zeggen, waarom wij niet zullen heengaan.

Het is niet het doelloos zwerven dat wij vreezen. Wij zijn aan niets gehecht noch aan een dag, noch aan een veld. Christus wacht ons overal en zal ons zelfs in de verst afgelegen plaatsen van de wereld ontvangen.

Maar wij willen niet heengaan, omdat wij niet meer willen, dat een Belg of een Engelschman of een Amerikaan of een Chinees of een Duitscher, die ons op zekeren dag ver van het vaderland zou aantreffen, ons zekere vragen stellen zou, waarop wij, zooals vroeger, met gebogen hoofd zouden antwoorden: „Frankrijk verjoeg ons".

Voor de eer van Frankrijk — verstaat gij dit woord, zooals ik dat doe? — voor de eer van Frankrijk zullen wij dit nooit meer aan een vreemdeling zeggen. Dus zullen wij allen blijven. Wij zweren het op het graf onzer dooden.

En zouden wij nu opeens lafaards worden....? Zeg, kameraden, zoudt gij zulks dulden?

Nog een Fransche held.

Pater BOURJADE, die als vliegenier van het Fransche leger tijdens den oorlog het officierskruis van het Legioen van Eer verwierf en *veertien maal* eervol vermeld werd, en na gewond te zijn weer opnieuw dienst nam in het leger en later ná den oorlog als missionaris vertrok naar de missie onder de wilden van Nieuw-Guinea, is aldaar op 35 jarigen leeftijd overleden.

Zijn dood heeft groote ontroering gewekt bij zijn vroegere vliegeniers-collega's.

Ernest Psichari—Renan.

De onthulling van het monument, gewijd aan de nagedachtenis van Ernest Psichary, een van Frankrijk's grootste letterkundigen onder de jongeren, is Zondag 9 Nov. ll. een ontroerende plechtigheid geworden. In het bosch van Rossignol, nabij de plaats waar de kleinzoon van Ernest Renan, den afvalligen seminarist en godloochenaar, vlak voor den vijand gevallen is, met den sabel in de vuist, hebben zijn bewonderaars een altaar laten oprichten, dat meer meer dan een koude zuil of standbeeld, de gemeenschap tusschen levenden en dooden in herinnering brengt.

En hoe symbolisch is Psichari's nederig graf, aan den voet van het altaar, met houten kruis zooals de graven van zijn wapenbroeders, die naast hem rusten. Geen ander opschrift dan zijn naam; geen ander versiersel dan het houten kruis en de krans, welke van zijn moeder, Noémi Renan, afkomstig is. En zoo is deze onthulling een vroom eerbewijs van de jeugdige Fransche en Belgische intellectueelen geweest, waarbij o. a. tegenwoordig waren de vader en de beide zusters van den gevallene, Jacques Maritain, Thiery, Jonare, commandant in den slag bij Rossignol, Barrès, Maurice Dennis en nog vele Fransche, Belgische en Vlaamsche intellectueelen.

Om half twaalf werd op het altaarmonument door mgr. Heijlen, bisschop van Namen, een pontificale H. Mis opgedragen. Wijd uit den omtrek waren de menschen tezamen gestroomd. De muziek van het tiende regiment stond rond om het altaar opgesteld. Een diepe ontroering maakte zich van allen meester toen daar de plechtigheid in het open, indrukwekkende herfst-woud zich langzaam voltrok. Bij de consecratie schalden de klaroenen, terwijl de fanfare zacht de Brabançonne speelde....

Na de H. Mis voerden velen het woord, allen Psichari prijzende in zijn vele goede kwaliteiten, speciaal als Katholiek. Met een vurig enthusiasme werd de rede van Philippe Barrès begroet, welke openlijk protesteerde tegen de anti-godsdienstige houding der Fransche regeering. Ook de vader van den overledene sprak en ontroerd bracht hij dank aan God en aan zijn zoon.

Want deze man, eerst totaal ongeloovig, bekeerde zich, nadat zijn zoon als held viel in het woud van Rossignol.

Noord-Amerika.

Op de 110 millioen inwoners telt Noord-Amerika ruim 53 millioen Christenen. Aangaande de verschillende godsdiensten vinden wij aangegeven: Katholieken 18 millioen, Methodisten 8, Baptisten 7½, Presbyterianen 2⅓, Discipelen van Christus 1½, Episcopalen ruim 1, andere Protestantsche secten ongeveer 8 millioen. Het aantal kerken voor den Christelijken eeredienst bedraagt ongeveer 230.000.

Naar verder uit het cijfermateriaal blijkt, bezitten de 18 millioen Katholieken — een eeuw geleden waren er nauwelijks vijftien duizend — nu 17.000 kerken, kapellen en missiestaties, 15 universiteiten, bezocht door 19.802 studenten, 51 seminaries voor de seculiere geestelijkheid met 6.667 studenten, 113 seminaries voor de religieuze congregaties met 5.531 studeerenden, 115 colleges met 13.990 leerlingen, 309 noviciaten met 10.544 novicen, 1.152 middelbare scholen met 129.873 leerlingen, 5.690 parochiale scholen met 1.698.032 leerlingen, 358 verschillende instituten (weeshuizen en andere) met 59.376 kinderen.

Volgens de *Catholic Directory* over *1923* bedraagt het aantal Katholieken in de Vereenigde Staten 18 millioen 260.793 (volgens Mgr. CANEVIN, aartsbisschop van Pittsburg bedraagt het getal Katholieken: 22.733.254) wat voor het laatste jaar een aanwas van 155.909 zielen beteekent. Aan het hoofd der Kerk in de Vereenigde Staten staan 2 kardinalen, 17 aartsbisschoppen en 94 bisschoppen. Het aantal priesters is het laatste jaar met 496 toegenomen en bedraagt thans 22.545, dat der seminaristen 8.700.

Naast het grootste Amerikaansche en tegenlijk nationale seminarie „St. Mary" te Baltimore zal nog in den loop van dit jaar een nieuw seminarie verrijzen. „St. Mary" is een der meest historisch-Katholieke gebouwen in Amerika, waaruit naast kardinaal Gibbons, 30 bisschoppen en meer dan 2.000 priesters zijn voortgekomen.

De instituten ter opleiding van Protestantsche geestelijken tellen weinig studenten, vooral sedert den oorlog. Op het jongste congres der Protestantsche Kerken te Boston kwam mede het gebrek aan geestelijken ter sprake. Verklaard werd, dat 40.000 kerken zonder herder zijn.

Aan goede werken gaven de laatste jaren de Methodisten 8.594.400 dollar, de Katholieken 75.368.294 en de Episcopalen 34.934.000 dollar. Men moet daarbij echter niet vergeten, dat tot de Episcopalen en Methodisten het grootste aantal Amerikaansche millionnairs, zooals Rockefeller, Morgan, Baker en anderen behooren, terwijl de Katholieke Kerk haar aanhangers voornamelijk onder de arbeiders en immigranten telt.

Een enkele organisatie, de „Catholic Church Extension Society" heeft in ruim 15 jaren het bouwen van 2.972 kerken en kapellen beraamd en uitgevoerd op een toenemende schaal, welke nu één nieuwe kerk per dag aangeeft.

Het werk werd begonnen in 1905 door Father Kelly, nu Mgr. Kelly. De vereeniging kon bij het einde van het eerste jaar een bedrag toonen van 1934 dollar; de inkomsten van het tweede jaar bedroegen ruim 34.000 dollar; in 1911 groeiden de ontvangsten aan tot bijna 308.900 dollar; en in 1919 steeg het bedrag tot over 500.000 dollar. Sedert de stichting van die vereeniging zijn er verscheidene millioenen gecollecteerd, waarvan de eerste dollar werd gegeven door een krantenjongen, die onmiddellijk na de vergadering te Chicago deze gave Mgr. Kelly aanbood.

Maduro's Bank, Curaçao

Condensed Statement of Condition

on December 31st 1924 after eighth year of operations.

Resources:		**Liabilities:**	
Bonds & stocks at less than market value	Fls. 1.068.689.06	Capital Stock	Fls. 1.000.000.—
Time and demand loans	2.040.568.57	Reserve Fund	500.000.—
Loans in accounts current	1.811.334.01	Deposits	4 511.455.49
Due from Banks on demand	903.940.31	Reserved:	
Cash on hand	371.684.54	For accrued interest & difference on foreign exchanges	47.761.—
		For contingencies & taxes	137.000.—
	Fls. 6.196.216.49		Fls. 6.196.216.49

J. A. Correa,
Managing Director.

2—2